

Βόμβες του Ελεγκτικού Συνεδρίου για τον πρώην ΟΠΕΚΕΠΕ – Εντόπισε παραλείψεις, κενά ελέγχων και λάθος πληρωμές... 52 εκατ. ευρώ!

Κυριάκος Πιερρακάκης, Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών - Γιώργος Πιτσιλής, Διοικητής ΑΑΔΕ

- Τι εντόπισε ο έλεγχος
- Λάθος πληρωμή... 52 εκατ. ευρώ
- Οι πληρωμές σε μελισσοπαραγωγούς
- Τεράστιες ελλείψεις στα πληροφοριακά συστήματα
- Ελλείψεις στους ελέγχους
- Οι προτάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Βαρύτατες αδυναμίες στο σύστημα ελέγχων και πληρωμών των αγροτικών ενισχύσεων από τον πρώην ΟΠΕΚΕΠΕ καταγράφει το Ελεγκτικό Συνέδριο στην έκθεση κατασταλτικού ελέγχου για τον Ειδικό Λογαριασμό Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων, τον Ε.Λ.Ε.Γ.Ε.Π., οικονομικού έτους 2023.

Τα ευρήματα στην πράξη, δικαιολογούν τους λόγους για τους οποίους όλες οι αρμοδιότητες του ΟΠΕΚΕΠΕ πέρασαν στα χέρια της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, καθώς περιγράφονται ανεπαρκείς διασταυρώσεις, ελλείψεις στους επιτόπιους ελέγχους, καθυστερημένες οικονομικές καταστάσεις και λανθασμένες πληρωμές δεκάδων εκατομμυρίων ευρώ.

Η έκθεση κοινοποιήθηκε στις 13 Ιουλίου 2026 στον Αντιπρόεδρο της Κυβέρνησης, Κωστή Χατζηδάκη, στον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Κυριάκο Πιερρακάκη, στον Υπουργό Δικαιοσύνης Γιώργο Φλωρίδης και στον Διοικητή της ΑΑΔΕ, Γιώργο Πιτσιλή ενώ ο έλεγχος διενεργήθηκε από τη 2η Υπηρεσία Επιτρόπου Τομέα Αγροτικής Ανάπτυξης και αφορούσε τον Ε.Λ.Ε.ΓΕ.Π. για την περίοδο 16 Οκτωβρίου 2022 έως 15 Οκτωβρίου 2023.

Ο Ε.Λ.Ε.ΓΕ.Π. είναι ειδικός λογαριασμός του Δημοσίου και τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος με διαχειριστή τον εκάστοτε Οργανισμό Πληρωμών και το έτος 2023 χρηματοδοτήθηκε κυρίως από ενωσιακούς πόρους ύψους περίπου 3,4 δις ευρώ που αφορούσε σε 104 διαφορετικά Μέτρα – Καθεστώτα και περίπου 652.000 Έλληνες δικαιούχους, στο πλαίσιο εφαρμογής της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (CAP).

Τι εντόπισε ο έλεγχος

Βασικό συμπέρασμα του ελέγχου του Ε.Λ.Ε.ΓΕ.Π. για το οικονομικό έτος 2023 είναι ότι υπήρξαν σημαντικές αδυναμίες και ελλείψεις στο σύστημα εσωτερικού ελέγχου και τις διαδικασίες ελέγχων και πληρωμών του πρώην Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., εξαιτίας κυρίως:

- α. Αδυναμιών αποτελεσματικής λειτουργίας του πληροφοριακού συστήματος, κατά τη διαδικασία μετάβασης σ' ένα νέο ενιαίο πληροφοριακό σύστημα,
 - β. Αδυναμιών και λαθών κατά τη διαδικασία υπολογισμού δικαιούμενων ποσών ενίσχυσης,
 - γ. Ελλείψεων επαρκών ασφαλιστικών δικλίδων στο σύστημα ελέγχων για την επαλήθευση των κριτηρίων επιλεξιμότητας των δικαιούχων.
- Ειδικότερα, αναφορικά με την έγκριση και τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων εκκρεμεί η σύνταξη ισολογισμού οικονομικού έτους 2023 και ο έλεγχος από ορκωτούς ελεγκτές των οικονομικών καταστάσεων ετών 2022 και 2023.

Λάθος πληρωμή... 52 εκατ. ευρώ

Από τον έλεγχο των πληρωμών του καθεστώτος Πράσινης Ενίσχυσης σε βάρος του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Εγγυήσεων (Ε.Γ.Τ.Ε.) διαπιστώθηκαν αδυναμίες του συστήματος υπολογισμού και πληρωμών

των δικαιούχων καθώς μεταξύ άλλων διενεργήθηκε λανθασμένη πληρωμή σε δικαιούχους συνολικού ύψους 52 εκ. ευρώ, εκ των οποίων 9 εκ. ευρώ αφορούν στο καθεστώς Πράσινης Ενίσχυσης, λόγω υπολογισμού των δικαιούμενων ποσών ενίσχυσης με βάση τα δικαιώματα των αιτούντων παραγωγών προηγούμενου οικονομικού έτους.

Επίσης, διαπιστώθηκαν περιπτώσεις παράτυπων – μη νόμιμων πληρωμών βάσει των οποίων θα ακολουθήσει διαδικασία ανάκτησης με την έκδοση Φύλλων Μεταβολών και Ελλείψεων (κλήση των δημοσιονομικά υπεύθυνων φυσικών προσώπων για παροχή διευκρινίσεων-επεξηγήσεων).

Οι πληρωμές σε μελισσοπαραγωγούς

Κατά τον έλεγχο του καθεστώτος Τομεακού Μελισσοκομικού Προγράμματος 2023-2027 διαπιστώθηκαν αδυναμίες του συστήματος ελέγχων και πληρωμών όπως η μη έκδοση σχετικής εγκυκλίου οδηγίας για τις πληρωμές των σχετικών ενισχύσεων, η υπέρβαση του αριθμού των προϋπολογισθισών κυψελών, η μη υποβολή αποδεικτικού υλικού επαλήθευσης επιτόπιων ελέγχων, η πληρωμή μη επιλέξιμης δαπάνης Φ.Π.Α. ή καθ' υπέρβαση καθορισθέντων ορίων κ.ά..

Αντίστοιχα, στο μέτρο 8.4 για την αποκατάσταση ζημιών σε δάση από πυρκαγιές, φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα, καταγράφηκαν ελλείψεις στην εποπτεία και στις διαδικασίες. Μεταξύ άλλων, αναφέρονται μη διενέργεια ελέγχων εποπτείας, μη υπογραφή Συμβάσεων Διασφάλισης Επιπέδου Ποιότητας με όλες τις Περιφέρειες, μη υποβολή ετήσιων απολογιστικών εκθέσεων, αδυναμίες στις πληρωμές και χαμηλό ποσοστό απορρόφησης δαπανών έναντι του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων.

Τεράστιες ελλείψεις στα πληροφοριακά συστήματα

Ιδιαίτερα σοβαρή είναι η εικόνα στα πληροφοριακά συστήματα. Η έκθεση αναφέρει αδυναμίες στη λειτουργία του πληροφοριακού συστήματος gov.gr κατά το οικονομικό έτος 2023 για την ολοκλήρωση ελέγχων και πληρωμών σε σειρά μέτρων, όπως του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης, “Γεωργία, Περιβάλλον, Κλίμα (άρθρο 28)” (M10),

“Βιολογικές καλλιέργειες” (M11), “Ενισχύσεις σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα” (M13) και “Εκτακτη προσωρινή στήριξη σε γεωργούς και ΜΜΕ που πλήττονται ιδιαίτερα από τις επιπτώσεις της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία” (M22), καθώς και για την καταχώρηση στοιχείων επιτόπιων ελέγχων για το σύνολο των Μέτρων στο πληροφοριακό σύστημα gov.gr.

Για την τακτοποίηση των εκκρεμοτήτων απαιτείται νέος κεντρικός διασταυρωτικός έλεγχος και επεξεργασία πληρωμών. Οι μη επιλέξιμες δαπάνες ανέρχονται σε 5,9 εκατ. ευρώ, σύμφωνα και με σχετική έρευνα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ενώ η συνολική δημόσια δαπάνη φτάνει τα 7 εκατ. ευρώ μαζί με τους εθνικούς πόρους.

Τα κυριότερα ευρήματα αφορούν:

- α. Αδυναμίες λειτουργίας των πληροφοριακών συστημάτων και κυρίως του πληροφοριακού συστήματος gov.gr κατά το οικονομικό έτος 2023 για την ολοκλήρωση των ελέγχων και των διαδικασιών πληρωμών των μέτρων
- β. μη ύπαρξη διαλειτουργικότητας μεταξύ των πληροφοριακών συστημάτων των μέτρων Ε.Γ.Τ.Ε. και Ε.Γ.Τ.Α.Α.,
- γ. ύπαρξη πολυάριθμων και αυτόνομων πληροφοριακών συστημάτων – υποσυστημάτων (περισσότερα από 130) για την εκτέλεση των ίδιων λειτουργιών – αρμοδιοτήτων του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. αναφορικά με τη διαχείριση του Ε.Λ.Ε.Γ.Ε.Π. σε διαφορετικά οικονομικά έτη,
- δ. αδυναμία αποτελεσματικής εξαγωγής συγκεντρωτικών και συγκριτικών αναφορών δεδομένων από τα πληροφοριακά συστήματα του Οργανισμού Πληρωμών για πληροφοριακούς ή ελεγκτικούς σκοπούς.

Ελλείψεις στους ελέγχους

Η έκθεση εντοπίζει προβλήματα και στους επιτόπιους ελέγχους. Δεν ολοκληρώθηκε το σύνολο των προγραμματισμένων επιτόπιων ελέγχων από τις Περιφερειακές Διευθύνσεις, δεν έγιναν έλεγχοι στο σύνολο των καθεστώτων ενίσχυσης, δεν καταχωρήθηκαν αποτελέσματα στο πληροφοριακό σύστημα και δεν συντάχθηκαν τριμηνιαίοι απολογισμοί ελεγκτικών δραστηριοτήτων.

Στο σύστημα τεχνικών ελέγχων, το Ελεγκτικό Συνέδριο καταγράφει επίσης κρίσιμα κενά:

- μη επικαιροποίηση του ψηφιακού υπόβαθρου του Συστήματος Αναγνώρισης Αγροτεμαχίων,
- μη διασύνδεση με τη βάση δεδομένων του Κτηματολογίου για επιβεβαίωση στοιχείων ιδιοκτησίας,
- έλλειψη διασταυρωτικών ελέγχων για ενοικιαζόμενες εκτάσεις με το περιουσιολόγιο της ΑΑΔΕ,
- μη επικαιροποιημένο πλαίσιο βοσκοτόπων
- ανυπαρξία εγχειριδίου ελέγχου για παραπλανητικές ή τεχνητές προϋποθέσεις λήψης ενίσχυσης.
- μη επαρκώς συνδεδεμένα πληροφοριακά συστήματα
- μη ύπαρξη οργανωμένου συστήματος διαχείρισης καταγγελιών.

Οι προτάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Το Ελεγκτικό Συνέδριο ζητά δέσμη παρεμβάσεων για να βελτιωθούν η λογοδοσία, η διαφάνεια και η ασφάλεια του συστήματος πληρωμών.

1. Για τις οικονομικές καταστάσεις και τη χρηματοοικονομική λειτουργία συστήνεται μεταξύ άλλων η έγκαιρη σύνταξη και έγκριση των οικονομικών καταστάσεων του Ε.Λ.Ε.Γ.Ε.Π. καθώς και ο έλεγχός τους από ορκωτούς – ελεγκτές λογιστές.
2. Για τη βελτίωση του συστήματος του ελέγχου τήρησης των κριτηρίων επιλεξιμότητας των δικαιούχων και των διαδικασιών πληρωμών τους σε βάρος των Καθεστώτων – Μέτρων συστήνεται, μεταξύ άλλων, η βελτίωση του συστήματος υπολογισμού των ενισχύσεων και πληρωμής τους στους δικαιούχους με βάση το σύστημα δικαιωμάτων Βασικής Ενίσχυσης, η αύξηση των δικλίδων ασφαλείας κατά τη διαδικασία αναγνώρισης εκκαθάρισης και πληρωμής των δαπανών με σκοπό την αποφυγή διενέργειας λανθασμένων συστημικών πληρωμών, η ενίσχυση του συστήματος εποπτείας και ελέγχου σε φορείς στους οποίους έχουν εκχωρηθεί αρμοδιότητες αναγνώρισης και εκκαθάρισης δαπανών.
3. Για τη λειτουργία του Πληροφοριακού Συστήματος συστήνεται, μεταξύ άλλων, η ενοποίηση και η μείωση του αριθμού των αυτόνομων πληροφοριακών συστημάτων – υποσυστημάτων του Οργανισμού Πληρωμών καθώς και η βελτίωση της δυνατότητας εξαγωγής συγκεντρωτικών και συγκριτικών αναφορών δεδομένων.

4. Για τη βελτίωση του συστήματος διενέργειας επιτόπιων ελέγχων συστήνεται, μεταξύ άλλων, η ολοκλήρωση κατ' έτος του συνόλου των προγραμματισμένων επιτόπιων ελέγχων από τις Περιφερειακές Διευθύνσεις του Οργανισμού Πληρωμών, η διενέργεια επιτόπιων ελέγχων στο σύνολο των καθεστώτων ενίσχυσης κατ' έτος καθώς και η καταχώρηση των σχετικών αποτελεσμάτων στο πληροφοριακό σύστημα του Οργανισμού Πληρωμών.
5. Για τη βελτίωση του συστήματος διενέργειας τεχνικών ελέγχων συστήνεται, μεταξύ άλλων, η επέκταση και η ενίσχυση διενέργειας τεχνικών ελέγχων παρακολούθησης (monitoring), η επικαιροποίηση του ψηφιακού υπόβαθρου του Σ.Α.Α. στο σύνολο της επικράτειας, η επικαιροποίηση του θεσμικού πλαισίου για τους βοσκότοπους και η διενέργεια επαρκών συστημικών και επιτόπιων ελέγχων, η διασύνδεση των πληροφοριακών συστημάτων του Οργανισμού Πληρωμών με την “Κτηματολόγιο Α.Ε.”, την Α.Α.Δ.Ε. και άλλους σχετικούς φορείς για την άντληση στοιχείων επαλήθευσης των δηλούμενων ιδιοκτησιών, μισθώσεων, κ.ά..
6. Για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου συστήνεται, μεταξύ άλλων, η σύνταξη χάρτη καταγεγραμμένων διαδικασιών με δημοσιονομικές συνέπειες, δημοσιονομικούς κινδύνους, δικλίδες ασφαλείας αντιμετώπισης αυτών και δημοσιονομικά υπευθύνους καθώς και η σύσταση και λειτουργία Επιτροπής Ελέγχου.